

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TEKNOLOJİK EKİPMAN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE YAŞADIKLARI DENEYİMLER

*NURSING STUDENTS' OPINIONS AND EXPERIENCES REGARDING USE OF TECHNOLOGICAL
EQUIPMENT*

Yard.Doç.Dr.Selda KARAVELİ ÇAKIR

Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

ÖZET

Amaç: Gelişen teknoloji, sağlık alanında etkili ve verimli hizmet sunma olanağını arttırmaktadır. Tüm mesleklerde olduğu gibi hemşirelik mesleğinin uygulama alanlarında teknolojik ekipman kullanımının önemi giderek artmaktadır. Sağlık alanında birçok teknolojik özelliği olan cihaz kullanılmaktadır. Bu araştırma, uygulamaya çıkan hemşirelik bölümü öğrencilerinin teknolojik ekipman kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini, bir üniversitede hemşirelik bölümünde uygulamaya çıkan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 15 öğrenci oluşturmuştur. Etik kurul onayı alındıktan sonra öğrencilere araştırmanın amacı, yapılacak olan görüşmenin ses kayıt cihazıyla kaydedileceği açıklanarak kendilerinden yazılı izin alınmıştır. Çalışmada niteliksel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Araştırmanın verileri 6 -17 Şubat 2017 tarihleri arasında derinlemesine görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Sosyo-Demografik Özellikler Soru Formu ve konuyla ilgili ayrıntılı açıklama ve görüş almayı sağlayacak Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt edilmiş ve not tutularak desteklenmiştir. Ses kayıtları araştırmacı tarafından tekrar tekrar dinlenmiş ve yazılı hale getirilmiştir. Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak için aynı işlemin bir uzman kişi tarafından da kontrol edilmesi sağlanmıştır. Araştırmacı öğrencilerin ifadelerinin yansıttığı anlama odaklanmıştır. Araştırmacı tarafından yaşanan deneyimlerin arkasındaki temalar belirlenmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırmaya dahil edilen öğrencileri 19-21 yaş arasında, 12'sinin kadın olduğu, bu araştırma sonucunda öğrencilerin "korku, stres" duydukları saptanmıştır. Öğrenci hemşireler uygulama sırasında teknolojik cihazlar ile sıklıkla karşılaşmaktadırlar. Teknolojik cihazların yabancı dilde olması kullanımını güçleştirmektedir. Öğrenci hemşirelerin teknolojik ekipman kullanımı hasta ve çalışan güvenliği açısından sağlık çalışanları tarafından desteklenmelidir. Hemşirelik mesleğini kolaylaştırmak ve etkili hasta bakımı sağlamak için

teknolojik ekipmanların kullanılması önemlidir. Bu doğrultuda teknolojik ekipman kullanımına yönelik olumlu tutumun, hemşirelik eğitimi sırasında yerini alması gerekmektedir.

Anahtar Kelime: Hemşirelik öğrencileri, teknolojik malzeme

ABSTRACT

Objective. *Advancing technology increase to provide effective and efficient service in the field of healthcare. Practice of the nursing areas are increasingly importance of use technological equipments as in all occupations. Many technological devises are used in the field of health. This research is planned to determine the opinions of nursing department students who are practice about the use of technological equipment.*

Methods. *Sample of the research was consisted of 15 who were practice in a nursing department at a university and who were agree the study. After the approval of the ethics committee, written permission was taken from students by explaining the purpose of the study and that the interviews will be tape recorded. Phenomenological approach to qualitative research methods were used in this study. Data were collected between the dates of 6 and 17 February 2017 by in-depth interviews method. The data for this research was collected by socio-demografic characteristic Questionnaire and semi-structured interview forms which are provide detailed explanations and opinions on the subject. Each interview was tape recorded and was supported by taking notes. The audio tapes were listened and re-listened by the researcher and transcribed. The researcher have focused on reflection of the meaning of the patients' expressions. In order to increase the validity and reliability of the study, the same process was also controlled by an expert. The themes of essence of participants' life experiences by the researcher*

Results and Conclusions. *It was determined that thestudents assigned to research mean age min:19 max:21, 12 of them is female. At the end of this research students have experienced "fear, stress". Student nurses are often faced with technological devices during the practice. It makes difficult the use of technological devices to be in a foreign language. Using of the tecnological equipment by nursing students should be supported by healthcare workers in terms of patient and employee safety.The using of tecnological equipment is important for facilitate the nursing profession and provide effective patient care. In this context positive attitude towards using technological equipments are necessary to take a place in the nursing education.*

Keywords. *Nursing students, tecnologic equipment*

GİRİŞ

Teknoloji, sadece bilgisayar gibi elektronik cihazlar ve bunların çeşitli uygulamaları değildir. Teknoloji insanların istek ve ihtiyaçlarını gidermek için araçlar, yapılar veya sistemlerin geliştirildiği bir süreçtir (Yılmaz ve Aydın 2013). Teknolojinin kullanılması, kişiyi olaylar karşısında daha güçlü hale getirmekte, iş hayatını kolaylaştırmakla birlikte kişiye yeni sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumlulukların bilincinde olan bireyin mesleğinde daha iyi olacağı gerçek olarak görülmektedir (Işık ve Akbolat 2010, Kısa ve Kaya 2006, Kirkley ve ark 2004). Teknoloji tüm meslek alanlarında olduğu gibi sağlık alanı çalışanlarını da etkilemektedir. Bu durum sağlık alanında sunulan hizmet kalitesinin artmasında önemli rol oynayan yeni teknolojik ekipmanların sağlık çalışanları tarafından kullanılmasını zorunlu hale getirmektedir

(Orun ve Kula 2012). Teknoloji kullanımının giderek arttığı sağlık alanında, hizmetin etkili, verimli ve kaliteli sunulması açısından hemşirelerin teknoloji kullanımı önem arz etmektedir (Işık ve Akbolat 2010).

Hemşirelik mesleği, topluma hizmet vermek insanların sağlığını korumak ve geliştirmek, hastaya bakım verme ve kendini güvende hissetmesini sağlamak amacıyla ortaya çıkan bir meslektir (Görüş ve ark 2014). Hemşireler, hastalarında fiziksel, emosyonel rahatlık ve destek sağlamak amacıyla güvenli, etkili ve kaliteli bakım girişimlerini gerçekleştirmektedir (Başar ve ark. 2008). Bakım girişimlerini gerçekleştirirken teknolojik gelişmelerden etkilenmektedirler (Bilgiç ve Şendir 2014, Işık ve Akbolat 2010). Hemşireler kullanacakları teknolojiyi belirlerken; uygulanabilir, kullanılabilir ve güvenilir olmasına, bunun yanı sıra kullanılan teknolojinin maliyetine, sosyal, yasal ve etik yönüne dikkat etmelidir. Sağlık alanında tanı koymada, tedavide ve bakımda birçok teknolojik özelliği olan cihazdan yararlanılmaktadır. Sağlık hizmetlerinde kullanılan teknolojik ekipmanlar hizmet sunumunda olumlu etkiler oluşturmaktadır. Bu ekipmanların doğru kullanılmaması, kullanım hataları çalışan ve hasta güvenliğini etkileyen unsurları da beraberinde getirmektedir.

Bilgi ve teknolojik değişimlere paralel olarak yenilenmekte olan sağlık hizmetleri, artan hasta sayısı, hasta hakları, hizmet sunumundan meydana gelen yetersizlikler, hataların oluşturabileceği insan hayatı ile ilgili ciddi sonuçlar hasta güvenliği kavramını önemli hale getirmiştir. Hasta güvenliği; sağlık hizmetlerinin sunumu sırasında, bireylerin karşılaşılabilecekleri olası zararı önlemek amacıyla, sağlık kuruluşları ve bu kuruluşlardaki sağlık hizmeti sunanlar tarafından alınan önlemleri içermektedir (Adıgüzel 2015). Sağlık çalışanları içerisinde hemşireler görevlerinin fazla ve çeşitli olması, hasta ile sürekli bir arada bulunması nedeni ile daha fazla hata riski ile karşı karşıyadırlar. Hasta ile daha fazla bir arada olması ve bakım işlevlerini sürdürmede daha fazla sorumluluk alması nedeniyle de hasta güvenliğinin sağlanması ve sürdürülmesinde özel bir yere sahiptirler. Bakım verdikleri ortamda, hastaları olası tehlikelerden korumak ve girişimlerin istenmeyen sonuçlarını önlemekle sorumludurlar (Rızalar ve ark 2016).

Teknolojiye yapılan yatırımlar sayesinde bazı işler standartlaştırılmakta ve basitleştirilmektedir. Ameliyathane, yoğun bakım, acil servis ve cerrahi servisler yüksek teknolojik araç ve gereçlerin kullanıldığı önemli ortamlardır. Hemşireler bu alanlarda teknolojik cihazlarla en üst düzeyde etkileşimde bulunan gruptur. Teknolojik ekipman kullanımının, tıbbi hatayı önleme, klinik karar vermeyi kolaylaştırma ve hemşirelik bakım kalitesini artırma gibi yararları bulunmaktadır (Yaman Aktaş ve ark 2017).

Hemşirelik eğitimi, mesleğin temel sorumluluklarını, bu sorumluluğu yerine getirebilmek için sahip olunması gereken özelliklerin neler olduğunun kavranmasını ve mevcut durumun analiz edilmesini gerektirir (Bahçelioğlu Turan ve ark 2017). Klinik eğitim hemşirelik eğitiminin temel bir parçasıdır. Uygulamada öğrenci hemşirelerin becerilerinde yetkinlik kazanması beklenir (Karaöz 2009). Tüm mesleklerde olduğu gibi hemşirelik mesleğinin eğitim ve uygulama alanlarında teknolojik ekipman kullanımının önemi giderek artmaktadır. Uygulamada kullanılan

teknolojik ekipmanların kullanımı sırasında yapılan hatalı uygulamaların bakım sırasında hastanın zarar görmesine neden olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumla kaliteli bir hizmet sunabilmesi için öğrenci hemşireler yer aldıkları her alanda teknik bilgiye sahip olmalıdırlar (Göriş ve ark 2014).

AMAÇ

Teknoloji doğru olarak kullanıldığında hayatı kolaylaştırabilmektedir (Doğan 2011). Teknolojiyi kullanamama durumu veya bu konuda yetersiz hissetme durumunda ise yeni bir problem şeklinde bireyin yaşamında yerini alabilmektedir (Çavus ve Günbatır 2008, Kaya ve ark. 2008). Bu sebeple sağlık alanı çalışanlarının teknoloji kullanma durumları yaptıkları işin verimliliğini ve kalitesini artırmaktadır (Kaya ve ark. 2008). Öğrenci hemşireler aldıkları derslerin uygulamalarını hastanede yapmakta ve uygulama sırasında teknolojik birçok cihaz ile karşı karşıya gelmektedir. Teknolojik cihazların doğru ve etkin kullanılmaması hasta ve çalışan güvenliği açısından tehdit oluşturmaktadır. Üniversitenin bulunduğu ilde hemşirelik uygulamalarına çıkan öğrenciler bahar döneminde ilimize yapılan yeni devlet hastanesinde uygulamaya çıkmaya başlamış olup, bu hastane için yeni teknolojik özelliklere sahip birçok teknolojik ekipman ile ilk kez karşılaşmışlardır. Öğrencilerin teknolojik ekipman kullanımına yönelik yaşadıkları sorunların saptanması ve bu sorunların giderilmesi için uygun eğitimlerin düzenlenmesi açısından bu çalışma planlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik bölümünde uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerin teknolojik ekipman kullanımına ilişkin görüşlerini ve yaşadıkları güçlükleri belirlemektir.

GEREK VE YÖNTEM

Çalışmada niteliksel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım, örneklem seçiminde ise olasılıksız, benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Emiroğlu 2004). Çalışma bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2016-2017 bahar döneminde kayıtlı olan öğrencilerle yapılmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için klinik dışı araştırmalar etik kurul'undan ve araştırmaya katılan öğrencilerden yazılı izin alınmıştır. Çalışma araştırmacının uygulamaya birlikte çıktığı hemşirelik bölümü ikinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında sosyodemografik veri formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler, araştırmanın yapıldığı anda, başka bir amaçla kullanılmayan odada gerçekleştirilmiştir. Araştırma 15 öğrenci ile yapılmıştır. Her bir görüşme ortalama 20-25 dakika sürmüştür, çalışmada öğrencilere Tablo 1' deki sorular sorulmuştur.

Görüşmelerin analizi için ses kayıtları bilgisayara aktarılmış, ses kayıtları dinlenip, veriler Microsoft Word belgesi haline getirilmiş, veriler kodlanıp sınıflandırılmış ve uygun temalar çıkarılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için aynı işlemin bir uzman kişi tarafından da kontrol edilmesi sağlanmış, veriler uzman ve araştırmacı tarafından yeniden düzenlenmiştir. Veriler temalara göre yorumlanarak rapor haline getirilmiştir.

Tablo 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin 19-21 yaş arasında, 12'sinin kadın olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Öğrenci	Yaş	Cinsiyet
Ö1	19	K
Ö2	20	E
Ö3	21	K
Ö4	19	K
Ö5	20	K
Ö6	19	K
Ö7	20	K
Ö8	20	E
Ö9	20	K
Ö10	19	E
Ö11	21	K
Ö12	20	K
Ö13	20	K
Ö14	19	K
Ö15	20	K

*K: Kadın E:Erkek Ö:Öğrenci

Öğrenci hemşireler uygulama sırasında teknolojik cihazlar ile sıklıkla karşılaşmaktadırlar. Öğrencilerin hepsi teknolojik cihazların yabancı dilde olması nedeni ile kullanım sırasında sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin korku ve stres yaşadıkları saptanmıştır. Uygulamaya çıkan hemşire öğrenciler (Ö) teknolojiyi;

Ö1 "Kolaylık"

Ö2 "Zaman kazandıran bir şey"

Ö3 "Yanlış yapmayı azaltan araç gereçler"

Ö4 "İnsan hatalarını azaltan, kontrol eden rahatlık sağlayan araç gereç"

Ö5 "İnsanın ihtiyaçlarından doğan, konfor sağlayan araç ve gereç"

Ö6 "Hızlı ve güvenli çalışmayı sağlayan araçlar"

Ö7 "Hemşirelerin rahatlığını sağlayan araç gereçler"

Ö8 "Teknoloji çağa ayak uydurmaktır"

Ö9 "Teknolojinin performansımı arttırdığını düşünüyorum. İş yükümü azaltıyor ve işleri kolaylaştırıyor."

Ö10 " Rahat çalışmamı sağlayan herşey"

Ö11"Eski hastanede eski monitörlerle çalışıyorduk, yenileri daha teknolojik. İşler kısa sürede bitiyor, rahat çalışmayı sağlıyor"

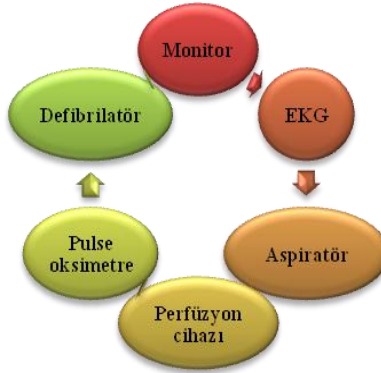
Ö12 "Hayatı kolaylaştıran zaman kazandıran araç gereçlerdir"

Ö14 "Çağın hastalığıdır"

Ö15 "Performansı artıran araç gereç" olarak ifade etmişlerdir.

Teknoloji sayesinde insanlar daha kolay bir yaşam imkanına sahip olmuşlardır. Yapılacak olan işler daha hızlı, pratik ve daha az enerji kullanılarak yapılmaktadır. DiGironimo (2011) yapmış olduğu çalışmasında öğrenciler teknolojiyi, insan hayatını kolaylaştıran unsurlar olarak tanımlamışlardır. Çalışmada öğrenci hemşireler teknolojik araç gereç kullanımı ile daha rahat olduklarını ve zamandan tasarruf ettiklerini ifade etmişlerdir. Çalışma literatür ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin hastane ortamında en sık kullandıkları teknolojik cihazlar şekil 1 de yer almaktadır.

Şekil 1. Öğrenci hemşirelerin en sık kullandıkları teknolojik cihazlar

Tema 1: Korku

Korku kişinin kendi düşüncelerinin sebep olduğu bir duygudur. Bu düşüncelerin içeriğinde "tehlike" olduğu için korku reaksiyonu verilir. Korku, içinde bulunulan duruma değil, bu durum için geliştirilen düşüncelere verilen bir tepkidir (Gençöz 1998). Korku nedenleri arasında bilgi ve deneyim azlığı yer almaktadır. Öğrenci hemşirelerin teknolojik cihazları bozma, bunun sonucunda hastalara yanlış işlem yapılması korkusu yaşadıkları saptanmıştır. Çalışmaya katılan 3 öğrenci görüşü aşağıdaki yer almaktadır.

Ö6 “Cihazları kullanırken bozacağım, hata yapacağım diye korkuyorum”

Ö7 “Kendi yaptığım hata hastalara zarar verebilir diye korkuyorum”

Ö5 “Kullanamadığım için başarısız olmaktan korkuyorum”

Klinik eğitimin amacı öğrencilerin hemşirelik mesleğinde var olan değer, tutum bilgi ve becerilerini kullanmasında yetkinlik kazanmasını sağlamaktır (Bahçelioğlu Turan ve ark 2017). Öğrenciler uygulama alanında, hastaya zarar verme ve yanlış yapma korkusu yaşamaktadırlar (Karaca ve ark 2015). Teknolojik ekipmanı kullanamama bu durumun diğer çalışanlar tarafından fark edilmesi sonucu çevrenin olumsuz baskısını hissetme duygusu, başarısız olacağını düşünme, yapılan yanlışın hastaya zarar verme durumu öğrencilere korku duygusu yaşatmaktadır. Teknolojik ekipmanın kullanımını bilen öğrencilerde korku duygusu yer almamaktadır.

Korku duygusunun ortadan kalkması sonucu öğrenci hemşireler beceri kazanma, kendilerine olan güven ve yeterlilik hislerinin artması gibi anlamlı gelişmeler göstereceklerdir. Hastane ortamında hızla gelişen yeni teknolojilere öğrencilerin adapte olabilmeleri için sorumlu öğretim elemanlarına ve hastanede çalışan sağlık personeline sorumluluklar düşmektedir.

Sanalan ve arkadaşlarının 3 öğretmen adayı ile yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına karşı korku yaşadıklarını saptamışlar, bu korkunun nedenini başarısızlık korkusu olarak belirtmişlerdir. Namlu'nun öğretmen adayları ile teknoloji korkusu üzerine yapmış olduğu çalışmada, teknolojiyi deneyimleyen, teknolojiye sahip olan ve teknolojiyi kullanan öğretmen adaylarının korku yaşamadıkları saptanmıştır (Namlu 2002).

Hipokrat'ın “primum non nocere” “öncelikle zarar verme” ifadesi sağlık alanında büyük önem taşımaktadır (Akgün S). Mesleksel becerilerin kazanılmasında hasta ile yapılan eğitimler önemlidir, ancak uygulamalar sırasında hem hastanın hem de öğrencinin güvenliğinin sağlanması önem taşımaktadır. Çalışmada öğrencilerin yaşadıkları korku yaptıkları yanlışın hastaya zarar vermesi üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Çalışmamızda teknolojik ekipmanı daha önce kullanan, nasıl kullanıldığını bilen öğrenciler korku duygusu yaşamamaktadırlar. Bu doğrultuda uygulamaya çıkan öğrencilere hastane ortamında kullanacakları teknolojik araç gerecin kullanımının öğretilmesi durumunda öğrencilerin korku duygusu ortadan kalkacaktır.

Tema 2: Stres

Klinik eğitim, öğrencilerin yaparak ve deneyerek öğrenmesine olanak sağlamakla birlikte, öğrenmeyi etkileyen koşulların kontrolünün sınırlı olduğu bir ortamda gerçekleşmektedir (Karaöz 2015). Öğrencilerin her hangi bir konu ile ilgili bilgi düzeyleri, geçmiş yaşantıları onların o konuya olan tutumlarını olumlu yönde etkiler. Bu çalışmadaki öğrencilerin teknolojik ekipman kullanımına ilişkin tepkilerine yönelik yaşadıkları duygu ve deneyimlerine ilişkin ifadeleri incelendiğinde; büyük çoğunluğunun stres yaşadıkları görülmüştür.

Ö8 “Yetersizlik ve becerisizlik duygusu yaşıyorum, öğrenince geçiyor”

Ö4 “Bilmediğim teknolojik bir cihaz olduğunda yardım alabileceğim birisi varsa öncelikle ona soruyorum eğer yoksa deneme yanılma yolu ile kullanmasını öğreniyorum bozarım ve hastaya zarar veririm diye stres oluyorum”

Ö9 “Teknolojik cihazı kullanmak ve öğrenmek sıkıntılı bir durum”

Ö10 “Cihazın teknolojisi arttıkça kullanımı zorlaşıyor buda beni zorluyor”

Ö11 “Cihaza ilişkin açıklamaların İngilizce olması, cihazın öğrenilmesini etkiliyor buda benim strese girmeme neden oluyor”

Ö14 “Markadan markaya kullanımının değişiyor bilmediğim bir cihaz olursa sıkıntı yaşıyorum”

Ö15 “Teknolojiye ilişkin geçmiş olumsuz deneyimlerim, öğrenmemi etkiliyor”

Stres sözcüğü en geniş anlamda birey çevre etkileşiminde kişinin uyumunu bozan, kapasitesini zorlayan talepler olarak tanımlanmaktadır. Stres, günlük konuşmalarda “baskı” ya da “gerginlik” diye çevirebilecek bir sözcük olarak yer almaktadır. Stres verimliliği düşürebilir, değersizlik ve güvensizlik duygusu ortaya çıkarabilir (Erdoğan ve ark 2009). Bireysel farklılıklar strese olan tepkileri değiştirebilir. Öğrencilik durumu yeteri derecede stres yaratan bir durumdur. Teknolojik ekipmanların yabancı dilde olması, bu araç gereç ile ilk kez karşılaşmış olma durumu stres oluşturmaktadır. Stres durumu ile öğrenme durumu arasındaki ilişki öğrenilen malzeme kullanımı karmaşık ve zorsa öğrenmeyi zorlaştırmaktadır. Öğrencinin daha önce karşılaşmadığı teknolojik ekipman karşısında kendini yeteneksiz ve güçsüz hissetmesi, stresin en önemli nedenleri arasında sayılabilir. Stres öğrencinin veriminin düşmesine neden olmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları stres teknolojik cihazın kullanımının öğrenilmesi ile sona ermektedir.

Öğrenci hemşirelerle yapılan çalışmada teknolojiyi kullanmanın olumlu/olumsuz yönlerini aşağıdaki cümlelerle ifade etmişlerdir.

Ö2 “Sağlıkta ilerlemeyi sağlıyor”

Ö5 “Hayatı kolaylaştırıyor ”

Ö7 “Teknolojik cihazlar uzun işlemleri kısa hale getiriyor, işleri kolaylaştırıyor, zaman kazandırıyor ”

Ö8 “Zamanı etkin kullanmamaya neden oluyor”

Ö2 “Kişilerarası iletişimi azaltıyor”

Ö10 “Hareketleri azaltıyor, obeziteye neden oluyor”

Ö12 “Yanlış sonuç verebiliyor”

Umar ve arkadaşlarının cerrahi hemşirelerinin teknolojiye yönelik tutumu üzerine yapmış oldukları çalışmada, hemşirelerin olumlu tutum göstermediklerini saptamışlardır. Çalışmamızda öğrenciler teknolojik ekipman kullanmayı olumlu olarak ifade etmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenci hemşireler uygulama sırasında teknolojik cihazlar ile sıklıkla karşılaşmaktadırlar. Teknolojiye hakim olmak öğrencilere avantaj sağlamakta ve iş yükünü azaltmaktadır. Teknolojiye hakim olmama korku endişe, beceriksizlik ve yetersizlik duygularını yaşatmaktadır. Hemşirelik mesleğinin tanınmasında ve bilimsel temellerinin güçlendirilmesinde teknolojik ekipmanların kullanılması önemlidir. Öğrenci hemşirelerin hastane ortamında teknolojik ekipmanları etkin ve doğru kullanımı sağlık çalışanları tarafından desteklenmelidir. Bu doğrultuda teknolojiye yönelik olumlu tutumun, hemşirelik eğitimi sırasında da yerini alması gerekmektedir. Sağlık bakım alanında çalışan tüm sağlık personeli, buna uygulamaya gelen öğrencilerde dahil olmak üzere gelişen teknolojiler konusunda eğitim almaları hasa güvenliği ve bakımın kalitesi açısından son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O. Hasta Güvenliği Kültürünün Sağlık Çalışanları Tarafından Algılanmasına Yönelik Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2015; 159-170.
- Akgün S Hasta Güvenliği, Beklenmeyen Ciddi Tıbbi Hatalar. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 2014; 1(2):75-82.
- Akın Ö, Khorshid L. Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2006; 22 (1):55-67.
- Altın FG. Sağlık Sektöründe Bilgi Teknolojilerinin Uygulanması İzmir Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; İşletme Anabilim Dalı 2008; 36-37.
- Ay F. Uluslararası Elektronik Hasta Kayıt Sistemleri, Hemşirelik Uygulamaları ve Bilgisayar İlişkisi. *Gülhane Tıp Dergisi* 2009; 51: 131-136.
- Bahçelioglu Turan G, Tan M, Dayapoğlu N Hemşirelik Öğrencilerinin Ve Klinik Hemşirelerin İntörn Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017;20:3.
- Başar A, Delice S, İlhan M ve ark. Hemşirelik Hizmetlerinde Bilgisayar Kullanımı. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Örneği. *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 2008; 1 (1): 43-46.
- Çelik S. Cerrahi Bakımda Bilgi Güncelleme. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2011; 2 (2): 61-65.
- DiGironimo N. What is Technology? Investigating student conceptions about the nature of technology. *International Journal of Science Education* 2011;33(10): 1337-1352.
- Erdoğan T, Ünsar S, Süt N. Stresin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri: Bir Araştırma Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2009; 14(2): 447-461.
- Gençöz T. Korku: Sebepleri, Sonuçları Ve Başetme Yolları. *Kriz Dergisi* 1998; 6 (2): 9-16.
- Görüş S, Bilgi N, Korkut Bayındır S. Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 2014; 4 (2): 25-29.
- İşık O, Akbolat M. Bilgi Teknolojileri ve Hastane Bilgi Sistemleri Kullanımı: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Dünyası*. 2010; 11(2):365–389.

- Karaca A, Yıldırım N, Ankaralı H, Açıkgöz F, Akkuş D. Hemşirelik Öğrencileri İçin Algılanan Stres, Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ve Stresle Başetme Davranışları Ölçeklerinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2015;6(1):15-25.
- Karaöz S. Hemşirelik Eğitiminde Klinik Değerlendirmeye Genel Bakış: Güçlükler Ve Öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 2013; 6(3): 149-158.
- Karaöz S. Hemşirelikte Klinik Öğretime Genel Bir bakış Ve Etkin Klinik Öğretim İçin Öneriler *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 2003;1: 15-21.
- Kaya N, Aştı T, Kaya H ve ark. Hemşirelerin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg.* 2008;16 (62):83-89.
- Namlu AG. Teknoloji Korkusu ve Bunu Etkileyen Etmenler: Öğretmen Adayları Üzerinde Bir Çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/Educational Sciences: Theory & Practice* 2002; 2 (1): 223-246.
- Orun E, Kula S. Çeşitli Basamaklarda Çalışan Sağlık Personelinin Bilişim Düzeyinin Ölçülmesi: Üniversite Hastanesi ve Sağlık Ocağı Uygulaması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 2012; 5 (1):129-35.
- Rızalar S, Tural Büyük E, Şahin R, As T, Uzunkaya G. Hemşirelerde Hasta Güvenliği Kültürü ve Etkileyen Faktörler. *DEUHFED* 2016; 9(1): 9-15.
- Sanalan VA, Telli E, Çelik E, ve ark. Bilgisayar Fobisi: Sebepleri ve Sonuçları Üzerine Bir Durum Çalışması. *Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler e Dergisi* 2012; 30: 1-11.
- Sargutan E. Sağlık Sektöründe ve Sağlık Kuruluşlarında Teknoloji Yönetimi. 1. Baskı, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2006; 3.
- Umar Çakır D, Ögce F, van GIERBERGEN Yavuz M ve ark. Bir Üniversite Hastanesinin Cerrahi Birimlerinde Çalışan Hemşirelerin Teknolojiye İlişkin Tutumları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2016; 32 (3): 14-25.
- Yaman Aktaş Y, Koraş K, Karabulut N Yoğun Bakım Hemşirelerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2017; 4(2):36-48.
- Yılmaz Ş, Aydın F. Ortaokul Öğrencilerinin Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Ve Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi *Asya Öğretim Dergisi* 2013; 1(2):1-17.
- Yüksekdağ Boz B. Hemşirelik Eğitiminde Bilgisayar Teknolojisinin Kullanımı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi.* 2015; 1(1): 103-118.